

Kryzys sektora kultury wywołany pandemią koronawirusa sprawił, że wiele instytucji kulturalnych przeniosło swoją działalność do sieci. Czwarta część Alertu kulturalnego poświęcona jest właśnie temu zagadnieniu i to widzianego z różnych perspektyw, gdyż jak przyznają Autorzy: obecny kryzys unaoczniał zarówno potencjał rozwojowy, jak i zagrożenia dla masowej reprodukcji kultury audiowizualnej, dystrybucji, a także systemowe nieprzygotowanie instytucji kultury na tę sytuację: brak wysokojakościowych treści, brak praw do nich, brak archiwów, niską jakość wielu materiałów, brak inwestycji w ten aspekt działalności.

Funkcjonowanie w sieci wiąże się z szeregiem zasad prawnych i etycznych, które chronią prawa twórców, ale które jednocześnie dbają o prawa uczestników. W tym aspekcie funkcjonowania instytucji kultury niezbędne wydaje się stworzenie strategii dotyczących cyfryzacji i obecności w internecie. Przede wszystkim, podkreślić należy prawo twórców do wynagrodzeń za eksploatację ich dzieł w sieci. Duży nacisk trzeba też położyć na jakość udostępnianych w internecie treści.

Oczywiście podkreślić trzeba zupełnie inny rodzaj przeżywania i odbierania kultury w internecie niż w formie tradycyjnej. Bardzo ważny jest tu bowiem bezpośredni kontakt z dziełem, z innymi uczestnikami czy z miejscem, w którym daną sztukę się kontempluje. Kryzys ujawnił ogromne zróżnicowanie dotyczące jakości posiadanych i udostępnianych zasobów.

W aktualnych warunkach zmiana musi też ulec podejście odbiorców. Do tej pory większość z nich była przyzwyczajona, że za dzieła udostępniane w internecie nie trzeba płacić. Nowa sytuacja wymaga przededefiniowania podejścia do opłat za korzystanie z kultury.

Autorzy Alertu szczegółowo skupili się zarówno na odbiorcy w sieci, jak i na samych artystach.

W odniesieniu do działalności instytucji kultury i organizacji pozarządowych w sieci w Alercie zawarto następujące postulaty:

- zmiana zasady obliczania prewspółczynnika, aby kontynuując nieodpłatną działalność online instytucje uniknęły strat przez nieodzyskiwanie bądź mniejsze odzyskiwanie podatku VAT;
- uruchomienie publicznych platform dla emisji treści kultury wytworzonych przez miejskie instytucje kultury;
- uruchamianie funduszy wsparcia produkcji audiowizualnych i nabywania praw; rozwiązaniem powinny być modele abonamentowe, promocyjne, opłata za dostęp do treści kultury – darmowe powinny być teasery, próbki, montaże;
- podejmowanie działań zapobiegających kulturowemu wykluczeniu i brakowi dostępności treści dla wszystkich – wersje językowe, tłumaczenia migowe, wersje kontrastowe dla osób niedowidzących;
- wdrażanie programów grantowych wspierających nie tyle działania w sieci i realizację projektów kulturalnych za pomocą technologii, ale właśnie rozwój tych technologii dla instytucji kultury i organizacji pozarządowych.

Z pełną treścią Alertu można zapoznać się [tutaj](#).